

**Změňte svůj život.
Bud'te šťastní.
Vydělejte miliony.
Prožijte svůj sen.**

ZVOLTE SEBE!
JAMES ALTUCHER

ZVOLTE SEBE!

Změňte svůj život.

Bud'te šťastní.

Vydělejte miliony.

Prožijte svůj sen.

JAMES ALTUCHER

Zvolte sebe!

James Altucher

Z anglického originálu *Choose Yourself!* přeložil Jiří Špalek

Odpovědný redaktor Robert Kubánek

Návrh obálky Ondřej Klouček

Grafická úprava a sazba Art D, www.art-d.com

Vydalo nakladatelství Synergie Publishing SE

www.synergiepublishing.com

Elektronické formáty připravil KOSMAS, www.kosmas.cz

Vydání první

Copyright © 2013 by James Altucher

Translation Copyright © 2015 Synergie Publishing SE

Published by special arrangement with 2 Seas Literary Agency and Livia

Stoia Literary Agency

ISBN 978-80-7370-319-6 (váz.)

ISBN 978-80-7370-412-4 (e-kniha)

Zvolil jsem sebe!

OBSAH

Předmluva	9
1 Zvolil jsem sebe: úvod	11
2 Hospodářské dějiny éry volby sebe	17
3 Trvale dočasné	29
4 A potom se všichni dali do smíchu.....	37
5 Ovládá váš život jediná osoba?	45
6 Jak zvolit sebe	51
7 Jednoduchá denní praxe	61
8 Co když jsem v krizi?.....	69
9 Zvolte sebe, abyste žili	73
10 Jak nacházet cíl a účel ve svém životě.....	81
11 Jak se úplně ztratit a nebýt k nalezení	87
12 Prostě to udělejte	97
13 Ujasněme si toto: co bych měl udělat?	115
14 Vydělat miliardu nestojí moc.....	131
15 Jak se stát vynikajícím prodejcem, mistrem svého oboru.....	139
16 Jak se stát strojem na nápady	149
17 Deset nápadů, jak se pustit do práce	161
18 Nemějte názory	171
19 Jak uvolnit božský hormon	179
20 Sedm návyků vysoce efektivních průměrných lidí	187
21 Jak nebýt úplně pitomý.....	197
22 Poctivost vám pomůže k více penězům	205

23	Nikdy nejste příliš mladí na to, abyste zvolili sebe: devět lekcí od Alexe Daye.....	215
24	Podivný příběh sexy snímku	225
25	Co jsem se naučil od Supermana	231
26	Gándhí zvolil sebe a osvobodil celou zemi.....	237
27	Devět věcí, kterým jsem se naučil od Woodyho Allena.....	241
28	Poslední koncert Beatles.....	251
29	Co dělat, jste-li odmítnuti	255
30	Jak se vzpamatovat z nezdaru	263
31	Vezměte svět do svých rukou	267

PŘEDMLUVA

Začal jsem svou kariéru studiem informatiky jako hlavního oboru. Později jsem se nadchl pro improvizální komedii a různými cestami osudu jsem skončil jako výkonný ředitel Twitteru. Žijeme ve světě, kde se cesta dlážděná žlutými cihlami bohatě větví a můžeme po ní podniknout mnoho neuvěřitelných výprav.

Poznat, jak tyto výpravy skončí, je stále obtížnější.

Doby, kdy se velké korporace o nás postarají od začátku až do konce, jsou pryč. Je to ale vzrušující poznatek. Znamená, že si můžeme zvolit takový život, jaký sami chceme. Ten život si zvolíte tím, že už v tuto chvíli uděláte to nejlepší, čeho jste schopni. Hned teď. Tím, že už v tomto okamžiku prokážete svou smělost. Hned teď. Není nač čekat. Účelem Twitteru je už v tuto chvíli zprostředkovat konverzaci v rámci celého světa. Je to improvizace běhu planety; a správně – často je to komedie. A často v ní jde o lidi, kteří sami sebe znovu objevují a zapojují se celoživotně do nových konverzací na sociálních sítích.

Na Jamesovi a jeho knize se mi líbí toto: je vám zřejmé, že se ocitl na podobné houpačce. Zvolil si svou vlastní cestu k úspěchu, aniž věděl, kam ho dovede. A co se s ním později stane – doufejme, že neskončí ve škarpe. Kdo ví?

Klíčem je nabýt v tuto chvíli smělosti. Jak James říká hned na začátku knihy: „Změňte svůj život, zvolte sebe“, a vysvětluje, jak. Zvolte tedy sebe hned teď.

Když tohle uděláte, nejenže nedokážete předvídat, jaké to bude pro vás mít důsledky; často ani nepoznáte, že se už dostavily. Ale jedno je jisté: pokud odváží se rozhodnutí neuděláte sami, nikdo jiný je neudělá.

Nejsme omezeni na pouze jedinou cestu. Existují všechny cesty a každá z nich začíná právě v tomto okamžiku. Zvolili jste sebe pro tento okamžik? Dokážete být smělí? Potom všechny cesty povedou do téhož místa. Hned teď.

#chooseyourself

– Dick Costolo,
výkonný ředitel Twitteru

ZVOLIL JSEM SEBE: ÚVOD

Zemřu. Trh se zhroutil. Spadl internet. Na moje telefonáty nikdo neodpovídal. Neměl jsem žádné přátele. Dostanu srdeční záchvat, nebo jednoduše spáchám sebevraždu. Přál jsem si, aby mé děti měly hezký život. Napadlo mě, že mi zbývá jediné – sebevražda. Nezvládl jsem své výdaje. Vydělal jsem nějaké peníze, začal žít naplno a sklouzl jsem do stavu opilé rockové hvězdy. Potom už šlo všechno rychle z kopce, v období nejhorší situace hospodářství za snad posledních dvacet let můj bankovní účet spadl na nulu. Mluvím o roce 2002, ale mohl bych mluvit také o roce 2008: tehdy jsem přišel o střechu nad hlavou, o rodinu, o přátele, o peníze a o práci.

K nejhoršímu a nejbolestivějšímu pádu došlo v roce 1998, kdy se začala silně nafukovat internetová spekulativní bublina. Říkal jsem si, že jsem jeden z těch chytrých, chodily mi peníze. Pak jsem ale zkazil, co se dalo. Koupil jsem dům, který jsem si nemohl dovolit. Zvykl jsem si na nákladný život, jenže ten nemohl trvat dlouho. Stal se ze mě hazardní hráč, rozhazovačný člověk, který dával a půjčoval každému, koho znal. Státisíce dolarů. Potom miliony.

Založil jsem další firmu, vložil jsem do ní miliony. Měl jsem dojem, že si lásku musím kupovat. Jenže k tomu, abych si ji koupil, mi chybělo potřebné nesmírné množství peněz. Nikdo mě nechtěl mít rád. Skončilo to naprostým nezdarem.

Přišel jsem o dům i o všechny peníze. Ztratil jsem sebeúctu, ztratil jsem přátele. Neměl jsem nejmenší představu, co dál. Každý můj pokus zachránit potápějící se loď ztroskotal, stejně jako každý můj pokus dosáhnout úspěchu.

Měl jsem před očima své dcery a bylo mi do pláče při představě, že jsem jim zkazil život. Nebyl to jen můj osobní neúspěch nebo neúspěch v podnikání. Zklamal jsem i jako otec. Neměl jsem peníze ani na to, abych každý měsíc splácel hypotéku a zajistil jim střechu nad hlavou.

V podstatě jsem přestal existovat. Nezůstalo mi nic. Byl jsem na nule – vlastně ještě *hlouběji* než na nule, protože jsem měl dluhy. Dlužil jsem miliony.

Už před rokem 2002 jsem z bankomatu nedostal ani cent. Tehdy jsem si myslel, že vydat se ze všech peněz je to nejhorší, co se mi může stát. Že je to horší než smrt. Mýlil jsem se.

Na sklonku roku 2002 jsem hovořil s rodiči. Měl jsem zlost a propadl jsem depresi. Pohádali jsme se. Kvůli čemu – na tom teď už nezáleží.

Položil jsem sluchátko, ani jsem je nenechal domluvit.

Několik následujících měsíců se otec pokoušel nějak se se mnou dohodnout. Začínal jsem se vzpamatovávat. Psal jsem. Vystupoval jsem v televizi. Gratuloval mi. Poslední gratulace přišla asi šest měsíců poté, co jsem s ním naposled mluvil.

Jeho gratulaci jsem nechal bez odpovědi.

Za týden dostal mozkovou mrtvici. Nemohl mluvit, zemřel, aniž jsem s ním vůbec ztratil slovo.

Pořád jsem byl bez peněz, trpěl jsem hladem, propadal jsem pocitu zoufalství, žil jsem neustále v panickém strachu. Nikdo mi nepomohl. Nikdo mi neposkytl naději. Nikdo mi nenabídl možnost přesvědčit ho, že mám talent. Byl jsem si vědom, že se musím přičinit, abych to dokázal, jenže svět byl vzhůru nohama a já neměl sebemenší představu, jak to všechno napravit.

Co udělat, aby šlo všechno zase správnou cestou, abych nic nezkazil.

Ať jsem se snažil sebevíc, rok 2008 jako kdyby z oka vypadl roku 2002. Podařilo se mi dostat se zpátky na nohy. Založil jsem a potom prodal další firmu. Vydělal jsme spoustu peněz a potom je všechny nesmyslně, bezhlavě promrhal. K tomu všemu jsem se rozváděl, přicházel o další přátele, zkrachovaly další dvě mé firmy, obě najednou, a já neměl sebemenší ponětí, co udělat, abych se vyhrabal z jámy, kterou jsem sám sobě vykopal.

Tohle se mi nestalo jen jednou. Nebo dvakrát. Stalo se to mockrát. Během posledních dvaceti let zkrachovalo snad osmnáct z dvaceti firem, které jsem založil. Myslím, že jsem pětkrát či šestkrát změnil obor, ve kterém jsem pracoval – počínaje softwarem až po finančnictví. Napsal jsem deset knih, ztratil jsem hodně zaměstnání. Byl jsem jako zadupaný do země, zoufalý, měl jsem sebevražedné sklony, přepadaly mě stavy úzkosti a deprese. Pokaždé jsem se musel vzpamatovávat, znovu zvažovat své cíle a svou další pracovní kariéru. Většinou jsem si neuvědomoval, jaké kroky, dobré či špatné, znovu a znovu opakuji. Jakmile jsem v něčem uspěl, nevyhnutelně jsem se vrátil ke svým špatným návykům a následně promarnil vyhlídky na to, že se ke mně štěstí nebude obracet zády.

Rok 2002 však přece jen byl v něčem jiný. Svět se měnil. Začalo se obecně nedostávat peněz. Všichni dostávali výpověď z práce. Připadalo mi, že nadějně vyhlídky mizí stejně rychle jako peníze. Už jsem nebyl jediný, kdo se ocitá na dně. Ocital se tam celý svět, a východisko nikde.

Při úvahách o tom všem se mi dělalo zle. *Není žádné východisko. Není žádné východisko* – to jsem si neustále opakoval. Při pomyšlení na ta slova bych se snad odhodlal i zemřít. Ale

nedokázal jsem to. Měl jsem děti. Musel jsem se vzpamatovat. Prostě *musel*. Musel jsem se o sebe postarat. Postarat se o své děti. Musel jsem konečně přijít na to, jak se jednou provždy z té díry vyhrabat, jak se dostat zpátky na nohy a vydržet. Musel jsem celou svou osobností a nitrem usilovat o nalezení způsobu, jak se změnit v člověka, který nejenže má v životě úspěch, nýbrž kterému se *daří*.

A potom jako kdyby se mi v hlavě rozsvítilo. Když se změnilo už všechno. Když jsem si uvědomil, že to nikdo neudělá za mne. Jestli se mi má výborně dařit, jestli mám přežít, musím zvolit sebe, a to ve všech směrech. Byl nejvyšší čas, dál už to takhle nešlo.

Už si nemůžeme dovolit spoléhat jeden na druhého a opakovat stejné chyby, kterých jsme se dopustili v minulosti. Jako kdyby se zvedl příliv a s ním přišla i hluboká změna prostředí, ve kterém žijeme. V několika následujících kapitolách uvidíme, že střední vrstva jako kdyby se kamsi propadla, mizí pracovní místa a všechna průmyslová odvětví se transformují. Má-li se jednotlivec udržet, musí se transformovat i on.

Znamená to, že máte-li mít úspěch, musíte v každé vteřině volit sebe. Pro mě to znamenalo, že se musím podívat na svůj minulý život a (konečně) si připamatovat, co jsem dělal, když jsem se dostával zpátky na nohy, oprášil se... a potom to udělal znovu. Protože teď už není kam dál klesnout. Každé ráno jsem zaklepal na dřevo – doslova i přeneseně – a modlil jsem se, abych opět nepropadl svým špatným návykům. Zvolení sebe zcela změnilo způsob mého uvažování a myšlení.

Nyní se každý den probouzím s pocitem vděčnosti. Musím se tak probouzet. A musím počítat věci, kterých mám v životě hojnost. A počítám je *doslova*. Když to neudělám, začnou se ztrácet. Už dřív jsem se díval, jak mizí. Nechci, aby se to opakovalo.

Vyznavači některých kultur, například buddhismu, si *přejí*, aby věci, patřící do jejich života, mizely; omezují své potřeby a touhy. Abych dosáhl jakéhosi stavu osvícení, i já sám věřím v tento druh duchovna. Nemyslím, že toto duchovno a hojnost se navzájem vylučují. Jestliže člověk ubere například ze svých očekávání, jeho očekávání se snáz splní ve větší míře.

Navíc – a říkám to jen velmi nerad – musíte nejprve splatit své dluhy. Dluhy jsou drahé. A je stále těžší nalézt příležitosti k tomu, abyste je splatili. Znáť „*Tajemství*“, knihu Rhondy Byrne, je jedna věc – nebo vzpomeňte na všechny způsoby afirmace, o kterých jste četli, abyste do svého života vnesli pozitivní prvky; ale něco naprosto jiného je příležitosti skutečně pro sebe vytvářet.

Rozhodně je nenaleznete četbou knih. Jde o úsilí v každodenním životě, uplatňované v každém jeho okamžiku. Je to praxe, způsob, kdy se prolíná zdraví s nástroji používanými finančními experty a s makro-úrovňovým pochopením téhle zatracené ekonomické vichřice, do které jsme se nyní dostali.

Poslední čtyři roky jsem začal psát o této praxi a o svých krocích na cestě zpátky z hrobu. Přitom se můj život pozitivně změnil tolik, až se to podobá zázraku. Je to víc než zázrak, protože mě nikdy ani ve snu nenapadlo, že tohle je vůbec možné. Při různém podnikání a investování jsem vydělal miliony (a nepřišel jsem o ně, ani jsem je nepromrhal), potkal jsem svou životní lásku a oženil se s ní, dal jsem se dohromady, každý den se probouzím a dělám přesně to, co dělat chci. Nejenže jsem výsledky viděl na vlastní oči, viděl jsem je i očima bezpočtu svých čtenářů, kteří se úspěšně řídili zásadami, které jsem uplatňoval ve svém vlastním životě.

O tomhle píší v této knize. Zvolil jsem sebe. A vy zvolíte sebe také.

HOSPODÁŘSKÉ DĚJINY ÉRY VOLBY SEBE

Minulých pět tisíc let byli lidé do značné míry zotročováni několika málo vybranými vládci, kteří dobře pochopili, že násilí, náboženství, vzájemná komunikace, závazky a třídní boj společně slouží k ujařmování velkého společenství lidí.

Gutenbergův tiskařský lis znamenal první trhlinu ve zdech vězení, poskytl lidem možnost uprchnout ze samotek – napomohl šíření idejí na velké vzdálenosti a umožnil těmto idejím navzájem se spárovat. Výsledkem byla nejprve renesance, potom protestantská revoluce a nakonec množství vědeckých objevů a vynálezů, jež vyústily v průmyslovou revoluci.

Avšak éra Volby sebe má své kořeny ve druhé světové válce. Během ní se vzniklé situaci odhodlaně postavily ženy.

Ve druhé světové válce odešlo ze Spojených států 16 milionů mužů zabíjet lidi. V té době však někdo musel pracovat v továrnách a v kancelářích, aby země mohla žít dál. Tento úkol plnily ženy.

Když se mužové vrátili, ženy si zcela správně uvědomily, že už se nechtějí držet jen tak doma. Chtěly pracovat, být něco platné, vydělávat peníze. Vydělávání peněz jim působilo potěšení a navíc jim skýtalo nezávislost.

Během poválečné konjunktury se rodiny s jedním příjmem náhle změnily v rodiny s dvojím příjmem.

Poprvé po zhruba třiceti letech měla Amerika peníze. Hromady peněz. A industrializace Ameriky se šířila do ostatního světa. Zanedlouho Spojené státy ovládly světovou ekonomiku. Globální konglomeráty vstávaly z popela, v němž firmy tonuly na pokraji bankrotu, firmy, které taktak že přežily Velkou hospodářskou krizi.

Poprvé za celá desetiletí se Američané nemuseli bát o práci. Pracovních míst byla spousta a právě tak byla spousta mužů a žen, kteří je obsazovali. Růst počtu rodin s dvojím příjmem znamenal pro každou takovou rodinu víc peněz.

Co všichni ti lidé s těmi penězi dělali? Kupovali si takzvaný Americký sen. Sen, který zakladatelům Spojených států nikdy nepřipadl na mysl; od roku 1950 se však v naší kultuře zabydlel tak, že zpochybňovat jej bylo téměř stejně protiamerické, jako zpochybňovat moudrost americké ústavy.

Co vlastně byl Americký sen?

Začal domem a bílým laťkovým plotem. Lidé již nemuseli bydlet ve městech, v bytech, kde měli kolem sebe na všech stranách jiné lidi. V dobách, kdy naši prarodiče dospívali, většina lidí bydlela v činžácích. V nich byly společné šňůry na prádlo, všechny děti si hrály kolem vodního hydrantu na ulici přímo před domem, člověk slyšel, jak o tři dveře dál někdo zakašlal. Běžnou součástí života desítek milionů přistěhovalců byl smrad z kanalizace a neustálý boj se štenicemi.

Totéž platí o mých rodičích. I vašich.

Nyní bylo všechno jinak. Lidé mohli žít na předměstích s širokými ulicemi, poblíž měli bazény a nákupní centra. Potom si koupili auto, kterým jezdili po čtyřproudých dálnicích do práce. Pak přišlo druhé auto, uplatnilo se při projíždkách v létě.

A potom – to kouzlo! Do tichých předměstských nocí přinášela zábavu televize. Pak barevná televize. *Kapitán Kirk a poručík Uhura se líbají v barvách!* A když člověku nějaké peníze ještě zbývaly, posílal děti na univerzity, které vyrůstaly po celé zemi, aby děti měly ještě lepší zaměstnání, aby vydělávaly ještě víc peněz a aby měly ještě větší domy.

Možná si myslíte, že frázovitý výraz „Americký sen“ používám proto, že jím lidé obecně označují a pojmenovávají mytologii bílého laťkového plotu.

Byl bych rád, kdyby tomu tak bylo.

Výraz „Americký sen“ má původ v reklamní kampani, kterou vyvinula společnost Fannie Mae, aby Američany přesvědčila, že opět oplývají penězi, a tak je přiměla, aby si začali brát hypotéky. Proč kupovat dům za tvrdě vydělané vlastní peníze, když k tomu mohu využít někoho jiného? Tohle snad byl ten vůbec nejlepší reklamní slogan. Připomínal vysavač, který všechny vtahoval do představy, které nakonec uvěří – že průmysl trhu s hypotékami, disponující 15 triliony dolarů, povede k všeobecnému blahobytu a štěstí pro každého. „Americký sen“ velmi rychle vytlačil z předměstí klid a mír a přinesl zoufale usilovnou snahu být neustále v čele.

Celý život nás ohlupovaly reklamní slogany a Vládci vesmíru, kteří je vytvořili. Netvrdím, že je to něco špatného, neobviňuji je. Nikdy jsem neobviňoval nikoho kromě sebe. Každou vteřinu mnou někdo manipuluje, k něčemu mě nutí a demoralizuje mě. Ale jen proto, že jsem to dovolil. Ti lidé jen dělají svou práci, přesto však jsou to manipulátoři. Nyní musíme přijít na to, jak rozlišit hloupé od moudrého a vybudovat si svůj vlastní život.

Existuje úsloví: „Poučený člověk usiluje o vyšší cíle. Ale moudrý člověk sestoupí níž. A potom sestupuje znovu.“

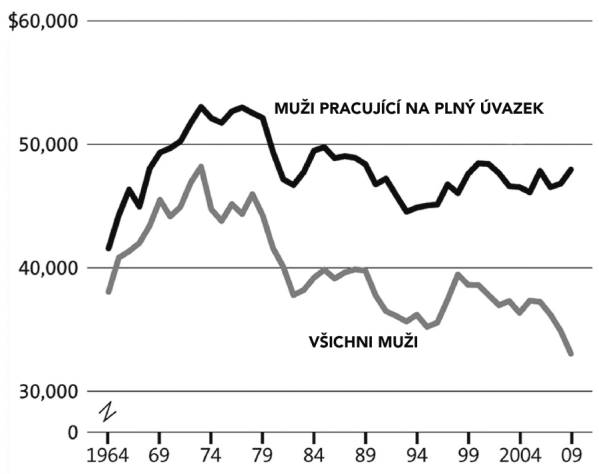
Všichni byli poučení. A chtěli dvě auta namísto jednoho. Větší dům. Každé dítě na univerzitě. Větší televizor. Jak bychom mohli tohle všechno stále platit? Dvojí příjem už nestačil!

Šedesátá léta rozvojem trhu s akciemi posílila soustrojí vyrábějící bohatství. A pak přišla „Velká společnost“. Nový reklamní slogan! Když se zasekl trh s akciemi, v sedmdesátých letech přišla masivní inflace, aby příjmy mohly dále růst. Do populární kultury pronikl v roce 1976 výraz „Nenechte se zahanbit před sousedem“; měl za účel vnutit představu, že se nemáme s ničím spokojit. Ať nahromadíme jakékoliv množství hmotných statků, vždy existuje rodina onoho tajemného, fiktivního souseda, který jich má víc. A tak *i my* potřebujeme víc.

V osmdesátých letech opět nastal rozkvět trhu s akciemi. A když klesl, došlo k rozmachu obchodu s vysoce riskantními dluhopisy emitovanými pod cenou. Ten měl napomoci k tomu, aby Američané oplývali penězi. Devadesátá léta přinesla „mírovou dividendu“ díky rozpadu sovětského bloku a díky rozmachu internetu. I když se zhroutila Asie, Alan Greenspan, prezident federální rezervové banky, to nevzdal a dál uměle sypal do systému peníze – nejen proto, aby kladl překážky účinkům možné „asijské nákazy“, ale rovněž z obavy, že celé to divadlo skončí, jestliže s příchodem Y2K nastane tma.

Divadlo muselo pokračovat! Navzdory tomu, že od roku 1970 průměrné výdělky mužů klesaly a že bude hůř. Nevěříte? Potom věřte údajům:

PRŮMĚRNÉ ROČNÍ VÝDĚLKY (2009 DOLARŮ)

POZN.: MUŽI VE VĚKU 25-64. UPRVENO VZHLEDEM K INFLACI PODLE INDEXU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN PRO PRŮMĚRNÉHO OBČANA

PRAMEN: „PROBLÉM MUŽSKÝCH ZAMĚSTNANCŮ: DLOUHODOBÉ VÝHLEDOVÉ TRENDY ZAMĚSTNANOSTI.“

HAMILTON PROJECT, PROSINEC 2010

([HTTP://WWW.BROOKINGS.EDU/OPINIONS/2010/1203-JOBS-GREENSTONE-LOONEY.ASPX](http://www.brookings.edu/opinions/2010/1203-jobs-greenstone-looney.aspx))

Každý ekonom na světě se může pokusit tento graf různě vysvětlit, ale pokles byl nevyhnutelný z příčin, o kterých budu psát v této knize; patří mezi ně zvyšující se efektivnost, globalizace, technické inovace a skutečnost, že vaši šéfové vás prostě nemají rádi.

Je to pravda, nemají vás rádi. Vytvářeli jste další a další hodnoty. Oni vám platili stále méně. Takto ve své knize definují „pohrdání“.

A nejde tu jen o vašeho šéfa. I on se samozřejmě snaží přežít. Jde tu i o *jeho* šéfa. A potom o šéfa tohoto šéfa. A kdo stojí až na vrcholu? To se nikdy nedozvíme. Věřte mi, ani vy, ani já nikdy nebudeme vědět, kdo stojí na vrcholu. Neříkám to proto, abych působil spiklenecky. Je to prostě fakt.

Potom spadl internet. A Alan Greenspan namísto toho, aby pevně podepřel základy amerického hospodářství, držel nohu federální rezervové banky na plynovém pedálu a sešlápl jej až do podlahy, tiskl peníze, které proudily do systému výstavby bydlení. Ceny nemovitostí v mnoha oblastech země stouply na trojnásobek a vytvářely tak umělou prosperitu, což vyneslo bohatství Ameriky na vůbec nejvyšší úroveň.

Útraty spotřebitelů samozřejmě rostly souběžně s tím, a sice díky bankám. Ty lidem umožňovaly využívat reálnou cenu své nemovitosti ke zvýšení úvěru na jejich kreditních kartách. Dokážete si to představit? Každou dovolenou, kterou jste si vzali a zatížili jí svou kartu VISA, platily vratké zdi domu, jenž vaším dětem poskytoval v noci teplo domova. Dům, který se kolem vás rozpadal – stejně jako váš život –, jelikož jste si jej nemohli dovolit opravovat, protože „LIDI, NAŠE DOVOLENÁ – TO JE *TEPRVE* NĚCO!“

Dluh na kreditních kartách stoupl ze 700 miliard dolarů v roce 2005 na 2,5 TRILIONU dolarů v roce 2007. Za pouhé dva roky. Nyní všichni měli širokoúhlý televizor, nejmodernější zařízení kuchyně Viking, člun, dvě auta přijatelná z hlediska ochrany životního prostředí (čímž se měl zmírnit pocit viny za jejich žravost), a všichni dvakrát či třikrát týdně jedli v restauraci.

A když říkám „všichni“, ve skutečnosti tím myslím „já“. O „všech“ přece nic nevím; vím jen to, co se přihodilo mně. A vězel jsem v tom až po krk.

Poté, co jsem založil mnoho firem, vydělal miliony a přišel o ně, když jsem si myslel, že jednou jsem to snad „přece jen dokázal“, musel jsem se sám sebe ptát: Co vlastně je ono „TO“? A co jsem doopravdy „dokázal“? Nemohu na to vůbec ani myslet; když to udělám, začnou mě svrbět záda a škrábu se, jako kdyby mě zachvátil chorobný neklid nebo jako kdybych

trpěl schizofrenií. Je to něco jako akutní, spontánní porucha nervové funkce. Třesou se mi ruce, koktám, protože...

Chrrrr!

2008.

Jako kdyby se přihnala velká voda. Všichni byli náhle jako nazi! Všichni víme, co se stalo: všechno se zhroutilo. Během předchozího boomu (následovaného pádem) technické inovace, dosažené Amerikou, poněkud prospěly střední vrstvě. Ty časy však jsou pryč. Na obzoru už nejsou žádné další „boomy“, kterých bychom se mohli zachytit. Nejchytřejší vysokoškolští absolventi v Číně, Indii i jinde zůstávají ve své zemi. A ti, kdo přijdou studovat do Spojených států, se po promoci vracejí domů, místo aby se stěhovali do Silicon Valley, zakládali nové firmy a vytvářeli pracovní místa a bohatství. Firmy a lidé ve Spojených státech, kteří ve velkém rozsahu nabývají bohatství, investují za hranicemi – jdou tam, kde naleznou lacinější kapitál pro technický rozvoj.

Zbývala jediné vláda, a ta zvyšovala svůj dluh. Zachraňovala každou banku a začala bankám splácet úroky ze všech jejich aktiv; tak uměle ozdravovala celý finanční systém. Dovolu mi uvést k tomu některé další vyhlídky do budoucnosti.

Ceny budou neustále stoupat. Příčina je prostá: deflace je hrozivější než inflace. V deflačním prostředí lidé přestávají nakupovat, protože si říkají: Proč bych měl něco kupovat dnes, když to zítra můžu koupit laciněji? Takže vláda bude vždycky zavádět politiku, která zvyšuje inflaci. To pak zase vyvolá tlak na průměrné příjmy a ty budou dál klesat. Pořád ještě mi nevěříte? Zde je důkaz: